

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Pfv.I.21.945/2014/5.szám

A Kúria a dr. Bercziné dr. Fazekas Olga ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Deák Bernadette ügyvéd által képviselt I. rendű, a dr. Koller Domonkos ügyvéd által képviselt III. rendű, a személyesen eljáró IV. rendű és az V. rendű alperes ellen elbirtoklás iránt a Budaörsi Járásbíróság előtt 5.P.23.259/2011. szám alatt folyamatban volt és a Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság 3.Pf.23.729/2013/7. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen a felperes részéről 48. sorszámmal előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a Budapest Környéki Törvényszék 3.Pf.23.729/2013/7. számú jogerős ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az I. rendű alperesnek 10.000 (Tízezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, míg a le nem rótt 168.400 (Százhatvannyolcezer-négyszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A perbeli 22732. helyrajzi számú kétlakásos házas ingatlan a felperes és az I. és a IV. rendű alperes közös tulajdona.

A felperes és a IV. rendű alperesek élettársak.

Az I. rendű alperes 168/816 tulajdoni illetőségéhez tartozó lakrészt az I. rendű alperes barátja birtokolta.

Az I. rendű alperes tulajdoni hányadára a III. rendű alperes végrehajtási joga, valamint az V. rendű alperes jelzálogjoga, illetve ezek biztosítására elidegenítési és terhelési tilalom van bejegyezve az ingatlan-nyilvántartásba.

Az évek során a felperes és a IV. rendű alperes a lakóépületet hőszigetelte, a tetőt felújította, a falat javította.

A felperes a felülvizsgálati eljárással érintett másodlagos keresetében az ingatlanon 1994 óta végzett állagmegóvó beruházásai műszaki értékének az I. rendű alperes tulajdoni hányadára eső részének - 1.684.314 forint - a megfizetésére kérte kötelezni az I. rendű alperest, utalva az épület tetőzetének felújítására, illetve a külső szigetelésre.

Az I. rendű alperes a kereset elutasítását kérte arra hivatkozással, hogy a beruházásokról soha nem egyeztettek, a felperes a saját részén végzett beruházásokat, az ő részén nem volt felújítás, fal- és tetőjavítás. A 2011. évi őszi homlokzat-szigetelésről volt ismerete, amely önkényesen és nem szakszerűen került elvégzésre.

A felperes által becsatolt számlák megalapozottságát, a jogszabályoknak megfelelő voltát is vitatta, mert azok nincsenek részletezve; a számlákból nem állapítható meg, hogy hová történt a beruházás.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes beruházási érték megfizetése iránti keresetét elutasította.

Az elszámolási kereset kapcsán a Ptk. 140.§ (2) bekezdésének, a 141-142.§-ának és a 144.§-ának felhívása után kiemelte, a perben a felperes nem tudta azt egyértelműen bizonyítani, hogy mikor, milyen beruházásokat teljesített és azoknak mennyi volt a bekerülési költsége. A perben csatolt számlák megítélése szerint nem voltak alkalmasak a felperes állításának alátámasztására. A fényképek alapján sem tartotta megállapíthatónak, hogy ténylegesen milyen beruházás történt a 6.500.000 értékben kiállított számlák alapján akkor, amikor a felperes a teljes ingatlan értékét 6.500.000 forintban határozta meg.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a beruházások tényleges értékének bizonyításához szakvélemény beszerzésére lett volna szükség, a felperes azonban figyelmeztetés ellenére nem kérte szakértő kirendelését.

Az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatása és a beruházások elszámolására irányuló keresetének történő helytadás iránt a felperes által előterjesztett fellebbezés folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét fellebbezett részében helybenhagyta.

A másodfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy az elsőfokú bíróság a perbeli jogvita elbírálásának alapjául szolgáló tényállást helyesen állapította meg, és helyes volt az arra alapított jogi

következtetése is. Kiemelte, hogy „a felperes fellebbezésében olyan új tény, körülményt vagy bizonyítékot nem hozott fel, amely alkalmas lehetett volna az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás és döntés megváltoztatására”.

Rámutatott a másodfokú bíróság, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási teherre vonatkozó szabályokat hibátlanul alkalmazta és előírásszerűen eleget tett a Pp. 3.§ (3) bekezdése szerinti tájékoztatási kötelezettségének is. Ezt azzal indokolta, hogy a 31. sorszámú jegyzőkönyvből kitűnően az elsőfokú bíróság tájékoztatta a felperest a szakértői bizonyítás szükségességéről, egyben figyelmeztette a bizonyítás elmaradásának jogkövetkezményére is. Egyetértett az elsőfokú bíróságnak azzal az álláspontjával, hogy az elszámolási igény megalapozott elbírálásához szakértői bizonyítás lett volna szükséges, amelyet a felperesnek kellett volna kérnie, aki azonban attól kifejezetten elzárkózott. A rendelkezésre álló adatok viszont nem elegendőek a felperes igénye megalapozottságának alátámasztására, így álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen értékelte a felperes terhére a bizonyítatlanságot.

A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amely annak hatályon kívül helyezésére és elsődlegesen az állagmegóvó beruházások elszámolása iránt előterjesztett kereseti kérelme szerinti ítélet meghozatalára irányult, másodlagosan kérte az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítani.

A felperes megítélése szerint a jogerős ítélet jogszabálysértő. Eljárásjogi jogsértésre hivatkozott, amikor úgy ítélte meg, hogy a másodfokú bíróság nem megfelelően alkalmazta a Pp. 163.§ (1) bekezdését, továbbá a Pp. 164.§ (1) bekezdését. Álláspontját azzal indokolta, hogy a polgári perrendtartásban megjelölt szinte valamennyi bizonyítási eszközt igénybe vette állítása bizonyítására, az I. rendű alperes ugyanakkor a tárgyalás során sem a munka elvégzését, sem pedig a kifizetett összegeket nem tudta cáfolni. A munkálatokat elvégző gazdasági társaság vezetőjének tanúkénti kihallgatása során sem merült fel olyan körülmény, amely bármely szempontból is megkérdőjelezte volna az állítását. Kifejtette, hogy nem alapos az I. rendű alperesnek a kiállított számlával kapcsolatos kifogása sem, mivel nem tudta az ő állításával szemben annak valótlan tartalmát bizonyítani.

Álláspontja szerint tévesen hivatkoztak az eljáró bíróságok arra, hogy szakértői bizonyításra lett volna szükség a ráfordítás összegének meghatározásához, illetőleg tévesen hárították órá az erre vonatkozó bizonyítási kötelezettséget. Arra hivatkozott, hogy a Pp. 164.§ (1) bekezdésével összhangban, a tanúk vallomásával, okirati bizonyítékokkal támasztotta alá állítását, ehhez képest az I. rendű alperes saját állítása alátámasztására semmilyen

bizonyítékot nem tudott csatolni. Ebből fakadóan a szakértő kirendelésére irányuló bizonyítási indítvány előterjesztése a megítélése szerint az I. rendű alperest terhelte, aki a 2013. február 11-ei előkészítő iratában erre vonatkozó bizonyítást indítványozott.

További lényeges körülményként hivatkozott arra a felperes, hogy ellentétben a másodfokú bíróság jogerős ítéletének indokolásával, az elsőfokú bíróság nem hívta fel egyértelműen, hogy szakértő kirendelését kérheti. A 2013. február 28-án megtartott tárgyalás jegyzőkönyve szerint a bíróság csupán megkérdezte a képviselőjét, hogy van-e szakértői bizonyításra irányuló indítványa, tényszerű felhívás azonban erre vonatkozóan nem hangzott el. Ezt követően - érvelése szerint - az elsőfokú bíróság nem hivatkozhatott alappal arra, hogy a per eldöntéséhez igazságügyi szakértő kirendelésére lett volna szükség, különös tekintettel az I. rendű alperes által előterjesztett - az előzőekben hivatkozott - bizonyítási indítványra. Álláspontja szerint, ha megalapozott döntést kívánt volna hozni az elsőfokú bíróság, az I. rendű alperes által megtett bizonyítási indítványnak helyt kellett volna adnia.

Megítélése szerint az eljáró bíróságok megsértették a bizonyítás elrendelésére és a bizonyítékok értékelésére vonatkozó törvényi előírásokat, amikor mellőzve az I. rendű alperes ez irányú bizonyítási indítványát, az igazságügyi szakértői bizonyításra irányuló indítvány hiánya miatt értékelték bizonyítatlannak a kereseti követelését.

Az I. rendű alperes felülvizsgálati ellenkérelmében kérte a jogerős ítéletet hatályában fenntartani.

A III-V. rendű alperesek felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztettek elő.

A felperes felülvizsgálati kérelme nem alapos.

A felperes a felülvizsgálati kérelmét arra alapította, hogy az eljáró bíróságok megsértették egyrészt a Pp. 3.§ (3) bekezdésében foglalt kötelezettségüket, illetve a másodfokú bíróság helytelenül alkalmazta a Pp. 163.§ (1) bekezdésének és 164.§ (1) bekezdésének rendelkezéseit.

A felülvizsgálati kérelem alapján a Kúria által eldöntendő jogkérdés az volt, hogy a másodfokú bíróság a jogerős ítéletben helyesen alkalmazta-e a bizonyítási teher szabályát, a bizonyítékokat okszerűen mérlegelte-e, illetve kit terhelnek a bizonyítatlanság következményei.

A Pp. 3.§ (3) bekezdése szerint a jogvita elbírálásához szükséges bizonyítékok rendelkezésre bocsátása, ha a törvény eltérően nem

rendelkezik, a feleket terheli. A bizonyítás indítványozása elmulasztásának, illetve a bizonyítási indítvány elkésett voltának jogkövetkezményei, valamint a bizonyítás esetleges sikertelensége törvény eltérő rendelkezése hiányában a bizonyításra kötelezett felet terheli. A bíróság köteles a jogvita eldöntése érdekében a bizonyításra szoruló tényekről, a bizonyítási teherről, illetve a bizonyítás sikertelenségének következményeiről a feleket előzetesen tájékoztatni.

A Pp.-nek ez a szabálya azt célozza, hogy a tájékoztatás eredményeképpen a felek megfelelően eleget tudjanak tenni az őket terhelő bizonyítási kötelezettségüknek. A tájékoztatási kötelezettség célja annak biztosítása, hogy a fél a bizonyítási indítványait a jóhiszemű és célszerű pervitel követelményeinek megfelelően előterjeszthesse.

A tájékoztatásnak a Legfelsőbb Bíróság 1/2009. (VI.24.) PK véleményében foglaltak alapján a kereseti kérelem és az ellenkérelem alapjaként előadottakból kiindulva, az anyagi jogszabályok szerint jelentős tényekre kell vonatkoznia. A tájékoztatásnak ki kell terjednie a szakértői bizonyítás szükségességére is.

Az elsőfokú bíróság a 14., valamint 31. sorszámú jegyzőkönyvből kitűnően a 2012. május 17-én, valamint a 2013. február 28-án megtartott tárgyaláson meghatározta a lefolytatandó bizonyítás irányát és kereteit, felhívta a felperest, hogy bizonyítási indítványt tegyen. A tájékoztatás a hivatkozott PK véleményben foglaltaknak megfelelően kiterjedt a másodlagos kereseti kérelem alapjaként megjelölt anyagi jogi szabály szerint valamennyi jelentős tényre.

A felperes a peres eljárás során fényképeket nyújtott be, csatolta a Kft. 1. 2008. május 12-én és 2007. július 18-án, valamint a Kft. 2. 2014. április 23-án és 2010. szeptember 27-én kiállított számláit a tetőjavítás anyagdíjáról, munkadíjáról, a falazatjavítás anyagdíjáról, munkadíjáról, a homlokzatszigetelés, színezés anyagdíjáról, munkadíjáról, illetve a homlokzatjavítás anyag- és munkadíjáról, továbbá sor került a felperes által bejelentett tanú kihallgatására.

A felperes a 2013. február 28-án felvett 31. sorszámú jegyzőkönyv tartalma szerint a bíróság „fenti tájékoztatását” követően úgy nyilatkozott, hogy további bizonyítási indítványa nincs. Arra a bírói kérdésre, hogy a felperes részéről van-e szakértői bizonyításra indítványa, a felperes szintén nemleges választ adott.

A jegyzőkönyvből megállapítható, hogy a bíróság a tárgyalás berekesztését megelőzően valóban nem adott tájékoztatást

kifejezetten arról, hogy a bizonyítási eszközök közül szükségesnek tartja a szakértői bizonyítást, azonban a felpereshez erre vonatkozóan kérdést intézett, amelyre a felperes úgy válaszolt, hogy nem kéri szakértő kirendelését.

Az 1/2009. (VI.24.) PK véleményben foglaltakból kiindulva a bíróság tájékoztatása ebben a tekintetben valóban nem volt teljes körű - nem tartalmazta a szakértői bizonyítás szükségességét -, azonban a bizonyítási eljárásnak abban a szakaszában a rendelkezésre álló egyéb bizonyítékok alapján ilyen tartalmú tájékoztatási kötelezettség még nem terhelte. A bíróság eljárása ezért nem ütközött a Pp. 3.§ (3) bekezdésébe.

A felperes ugyanis a bíróság kifejezett felhívása ellenére nem bizonyította: pontosan mikor, milyen munkák kerültek elvégzésre, a munkák mennyiben érintették az alperes épületrészét. Tényelőadást sem tett arra vonatkozóan, hogy a munkálatok közül melyek voltak álláspontja szerint az állagmegóvó vagy a közvetlen veszélyhelyzetet elhárító, avagy a rendes gazdálkodás körébe beletartozó, illetve az azt meghaladó munkák, és azok milyen mértékben, összegszerűségben érintették az I. rendű alperesnek az épületrészét.

E tényállítások, illetve a bíróság elé tárt tényeknek egyéb bizonyítási eszközzel való bizonyítottságának hiányában szakértői bizonyításnak még nem volt helye. Így az elsőfokú bíróság nem sértett jogszabályt, amikor a pernek ebben a szakaszában nem tájékoztatta a felperest arról, hogy mely általa állított tények vonatkozásában szükséges a szakértői bizonyítás, hanem kizárólag kérdést intézett a felpereshez.

Téves a felperesnek az az okfejtése, hogy a perben a bizonyítás kötelezettsége az I. rendű alperesre hárult. A Pp. 164.§ (1) bekezdése ugyanis azt a felet kötelezi a tényállításai bizonyítására, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valóban fogadja el. Az I. rendű alperes tulajdoni hányadára eső beruházási munkálatok, valamint azok összegszerűsége tekintetében a bizonyítási kötelezettség a felperest, és nem az I. rendű alperest terhelte.

A felülvizsgálati kérelemben foglaltakra tekintettel a Kúria szükségesnek tartja kiemelni, hogy az eljáró bíróságok azért vették nyomatékosan figyelembe az I. rendű alperes tagadását, mert a fenti tényekre vonatkozó bizonyítási kötelezettség a felperest terhelte, és a bizonyítottság hiányának következményeit is neki kellett viselnie.

A felperes a kifejtettek szerint ismerte az őt terhelő bizonyítási kötelezettséget és a bizonyítás elmaradásának következményeit.

Ebből következően nem sértett jogszabályt az elsőfokú bíróság, amikor az I. rendű alperes indítványa ellenére nem folytatott le szakértői bizonyítást. Ebből pedig az a további következtetés adódik, hogy a másodfokú bíróság a felperes által megjelölt eljárási szabálysértés nélkül hozta meg az elsőfokú ítéletet helybenhagyó határozatát.

Az eljárt bíróságok a felmerült bizonyítékokat okszerűen és a logika szabályainak megfelelően mérlegelték. Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályok megsértése nélkül foglalt állást a jogerős ítéletben akként, hogy a felperes az állagmegóvó beruházás tényét, valamint azok költségeit nem bizonyította.

A jogerős ítélet helytállóan tartalmazza, hogy a rendelkezésre álló adatok nem elegendőek a felperes igénye megalapozottságának alátámasztására, a másodfokú bíróság a bizonyítatlanságot helyesen értékelte a felperes terhére.

A jogerős ítélet nem jogszabálysértő, a Kúria ezért azt a Pp. 275.§ (3) bekezdése alapján - a Pp. 274.§ (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül meghozott határozatával - hatályában fenntartotta.

A felperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, ezért a felperes köteles megfizetni a Pp. 270.§ (1) bekezdése szerint alkalmazott Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján az I. rendű alperes felülvizsgálati eljárási költségét, amely az I. rendű alperest képviselő ügyvéd munkadíjából áll. Az ügyvédi munkadíj összegét a Kúria a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 2.§ (1) bekezdés a) pontja alapján a csatolt díjmegállapodásban foglaltak szerint határozta meg.

A III-V. rendű alpereseknek a felülvizsgálati eljárásban ismert költségük nem merült fel, ezért arról nem kellett rendelkezni.

A felperes személyes költségmentességben részesült, amelyre tekintettel a le nem rótt felülvizsgálati illetéket pervesztessége ellenére az állam viseli a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13.§ (1) bekezdése és 14.§-a alapján.

Budapest, 2015. október 21.

Dr. Orosz Árpád s.k. a tanács elnöke, Pummerné dr. Boruzs Mariann s.k. előadó bíró, Dr. Csentericsné dr. Ágh Bíró Ágnes s.k. bíró